

Studenterkooperativer giver besparelser for de studerende

Regeringens udspil til SU-reform giver de studerende incitament til at organisere hverdagen anderledes. Studenterkooperativer er et godt bud på en løsning.

Uddannelsesminister Morten Østergaard fik sin sag for, da han den 20. februar 2013 trådte ind i bygning 23 på Københavns Universitet Amager for at mødes med flere hundrede studerende, der er vrede over regeringens fremlagte forslag til den varslede reform af SU-systemet og udsigten til kommende besparelser i deres levebrød. Reformforslaget har i høj grad sat de studerendes økonomiske betingelser på dagsordenen, som en kamp mellem den såkaldte krævementalitet og behovet for at skabe velfungerende rammer for de studerende. Diskussionen har bølget frem og tilbage, siden den tidligere regering forsøgte at gennemføre lignende besparelser tilbage i 2010. Dengang løb regeringen dog panden mod en mur, og reformen blev dropet. I et debatindlæg i Politiken, den 7. januar 2012, skrev 22-årige Sofie V. Jensen om sin frustration over den manglende tolerance, hun oplevede at blive mødt med fra omverdenen, når hun i sin hverdag måtte kæmpe for retten til at kalde sig fattig: *"Jeg er træt af at få at vide, at jeg ikke kan kalde mig fattig – fordi jeg selv har valgt det liv, jeg lever."*

Blandt hovedpunkterne i det nye udspil er, at Statens Uddannelsesstøtte i perioden fra 2016 til 2023 skal reguleres med

samme procentsats som de øvrige indkomst-overførsler. Forslaget vil indebære at de studerende vil få en indkomstfremgang, der er mindre end den ellers ville være – dog med den forventning, at de studerende, ligesom modtagere af overførselsindkomster, vil opleve at ydelsen i gennemsnit over perioden bevarer sin købekraft.

Kritikerne af regeringens forslag har siden det blev fremlagt forsøgt at gøre opmærksom på reformens sociale konsekvenser, hvor en af de største bekymringer er, at kravet til de studerende om at gennemføre studiet på maksimalt fem år vil afskrække nogle fra overhovedet at påbegynde en uddannelse. Livet som studerende er en prøvelse for enhver, uanset indkomstniveau, men udsigten til at miste retten til SU efter det femte år kan være barsk, hvis man ønsker at bruge længere tid til fordybelse og personlig udvikling under sit studium. Behovet for nytænkning af de studerendes hverdag kan måske bidrage til at skabe mere gunstige rammer for den enkeltes studieliv, og dermed give øget motivation til at gøre den nødvendige indsats. Men initiativerne må nødvendigvis tages af de studerende selv, hvilket man også er klar til, som Karl Kristensen, næstformand i Studenterrådet ved Københavns Universitet, påpeger: *"Studerende på landets universiteter er bevidst blevet selvstændiggjorte. Det er en værdi vi støder på hver gang vi argumenterer for at vi har brug for mere end 4 timers undervisning om ugen, når vi forholder os kritisk til høj brugerbetaling eller når vi kæmper for at få et stærkere studiemiljø på CAMPUS. Det er ikke ubetinget dårligt, men det betyder at hvis vi vil ha' for-*

ændringer i vores hverdag, så skal vi selv skabe dem. Dét kunne studenterkooperativer sagtens bidrage mere til. Hvorfor bygger vi ikke kollegier, sælger kompendier eller driver kantinerne?”.

Lang tradition i USA

Individualismen og konkurrencementaliteten har i mange år haft gunstige kår i den vestlige kultur, og den enkeltes succes er i høj grad bundet til den individuelle indsats. Et kollegieværelse er for mange studerende et godt valg, der giver tag over hovedet, og ro til at koncentrere sig om studiet. Men skeler vi til de lande, vi normalt sammenligner os med, støder vi måske på nye måder at strukturere hverdagen på, der kan være til gavn for den enkelte og for fællesskabet.

Til forskel fra eksempelvis at leje en andelsbolig til markedspris, betaler beboerne i et studenterkooperativ for at leje et medlemskab af kooperativet. Det er dermed medlemmerne der i fællesskab administrerer og er ansvarlige for de huslige gøremål. Kigger vi tilbage i tiden, blev den store depression i 1930'erne startskuddet for en større bølge af studenterkooperativer i USA som siden har udviklet en lang tradition for disse boligtyper. I Europa har vi kun enkelte eksempler på studenterejede boligkooperativer, for eksempel Manchester Metropolitan University. De første eksempler på studenterejede kooperativer opstod ved Northwestern Univer-

sity og Wellesley College omkring 1915, primært for kvinder.

Studenterejede og -drevne kooperativer opstod primært ud fra et økonomisk perspektiv, for at skabe billige boliger til de studerende. Men udover de økonomiske fordele giver studenterkooperativerne også de studerende mulighed for at tage ansvar for sig selv og for fællesskabet.

North American Students of Cooperation (NASCO) er en sammenslutning af studenterkooperativer, som tilbyder rådgivning både til den daglige drift af kooperativer, og bistår ved opstart og udvikling af nye foreninger. Nasco fungerer også som interesseorganisation og talerør for kooperativer overfor regeringen, universiteter og diverse foreninger. De uddanner i ledelse, og faciliterer virkeliggørelsen af den kooperative vision blandt de studerende og unge i almindelighed. Siden 1968 har Nasco støttet samarbejdet og kommunikationen mellem de studerende, kooperative medarbejdere, aktivister, og andre interessenter, som alle vedkender sig de kooperative principper i deres arbejde. Nasco udbyder uddannelse samt teknisk assistance til medlemmerne og arbejder for at skabe opmærksomhed om Kooperation i den brede offentlighed, og udbrede de kooperative principper og den kooperative filosofi.

Allerede tilbage i 1882 startede en gruppe studerende ved Harvard University deres eget kooperativ, i dag kaldet 'The Coop'. Til at starte med var der blot tale om et sted hvor de studerende kunne købe bøger, kul, træ og diverse skoleudstyr. The Coop er nu en af de største akademiske boghandlere i USA, og den årlige medlemskontingent er stadig 1\$, som den var i 1882. I 1913, da Massachusetts Institute of Technology (MIT) flyttede fra Boston til Cambridge (i delstaten Massachusetts), blev The Coop inviteret til at etablere en forretning med teknologiudstyr ved MIT, og The Coop har været en del af MIT siden da.

Også ved University of California (UCLA) er det i mere end 75 år lykkedes at tilbyde billige boliger samt give UCLA's mange generationer af studerende en følelse af fællesskab. Det største studenterkooperativ findes ved universitetet i Berkeley, som er en del af UCLA. Her bor mere end 1300 studerende fordelt i 17 individuelle huse samt 3 lejlighedskomplekser. Af andre større eksempler kan nævnes de to kooperativer i Michigan, MSU Student Housing Cooperative, samt Inter-Cooperative Council ved University of Michigan – begge med plads til omkring 400 studerende. Og ved Stanford University i Californien har de studerende i mere end 40 år kunnet bo sammen i syv forskellige kooperativer, hovedsageligt i store huse, som alle bygger på solide værdier om fællesskab, ansvar og mangfoldighed.

Kun to blokke fra UCLA 's campus tilbyder en kooperativ boligforening billig indkvartering inklusive måltider til 500 dollars (ca. 2.900 kr.) om måneden til studerende og gæstelærere på UCLA. Boligkooperativet University Cooperative Housing Association (UCHA) også kaldt "The Co-op" (ikke at forveksle med navnebroderen ved Harvard) har tjent nærmiljøet i over 70 år og tilbudt boliger til rimelige priser for de studerende fra UCLAs fakulteter samt nærliggende uddannelsesinstitutioner. The Co-op blev stiftet af UCLA helt tilbage i 1938 og er beliggende kun ti minutters gang fra campus. Oprettelsen skete ud fra et ønske om at tilbyde gode levevilkår for studerende, der ellers ikke havde økonomisk mulighed for at benytte andre alternativer, under deres studium. Beboerne i The Co-op har en unik mulighed for at møde studerende fra USA og resten af verden, og fællesskabet giver et stærkt incitament for alle til at engagere sig i nærmiljøet og universitetets aktiviteter. Det er nemlig de studerende selv, der organiserer og driver deres kooperativ. Dermed er alle afhængige af hinandens bidrag, for at skabe et succesfuldt

alternativ til dyre lejligheder, kollegier og almene boliger. Succesen bag The Co-op kan tillægges de mange generationer af studerende og ansatte, som har arbejdet for fællesskabet og bevarelsen af kooperativet.

Reform øger potentialet

Reformen af de danske studerendes uddannelsesstøtte har som beskrevet ovenfor vakt en fornyet interesse blandt modtagerne for at danne fælles front. Situationen er en oplagt mulighed for at diskutere nye veje i tilrettelæggelsen af hverdagen for de studerende, og som Karl Kristensen også påpeger, er der et stort behov, blandt de studerende, for at styrke det demokratiske fællesskab: *"Studenterkooperativer kunne først og fremmest bidrage med bedre løsninger. Studerende er eksperter, når det kommer til studielivet – det ville give mening at det var studerende der drev den lokale kantine, fredagsbar eller boglade. Men der ligger en langt vigtigere gevinst gemt bag tanken – nemlig studenterindflydelse og demokrati. Når nu vi ikke har det repræsentative demokrati på universiteter længere, efter universitetsloven fra 2003, så ligger der et stort potentiale i selv at opbygge vores fællesskaber".*

Selvom ansvaret for at dygtiggøre sig påhviler den enkelte, kunne der meget vel være både økonomiske besparelser og sociale fordele ved at tænke i nye baner, og lade sig inspirere af udlandet, som eksempelvis oprettelsen af studenterkooperativer. Karl Kristensen: *"Jeg tror der ligger et enormt potentiale derude, og jeg håber vi i fællesskab kan få udnyttet det til fulde".* Her fra Kooperationen – den danske arbejdsgiver- og interesseorganisation for kooperative virksomheder – står vi parate med indspark og rådgivning, både i forhold til opstart og organisation af nye studenterkooperativer, samt sparing og juridisk rådgivning. Det er vores håb, at dannelsen af kooperativer kan være en

mulighed for de studerende til sammen at skabe en mere harmonisk hverdag, hvor fællesskabet giver et gunstigt afsæt for et ressourceorienteret studieliv. Fra Studenterrådet ved Københavns Universitet er man åben overfor idéen: *"Først og fremmest handler det om den sparring en arbejdsgiverorganisation normalt kan give en virksomhed. Men derudover ligger der da klart et potentiale i at udnytte den viden I har opbygget om kooperative bevægelser verdenen over. Jeg tror, vi er mange der drømmer romantiske drømme, om dengang studenterbevægelsen kunne bygge kollegier i Danmark, kunne bygge trykkerier og bogsalg. Måske er det tid til en renaissance."*